

УТВЪРДИЛ: .....

Декан

Дата .....

СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

Факултет по славянски филологии

Специалност: (код и наименование)

СЛС	1	1	0	1	0	5	2	1
-----	---	---	---	---	---	---	---	---

Славянска филология

Магистърска програма: (код и наименование)

--	--	--	--	--	--	--	--	--

УЧЕБНА ПРОГРАМА

Дисциплина:

Д	И	6	2
---	---	---	---

Най-нови славянски литератури

Преподавател: доц. д-р Ани Бурова

Асистент:

Учебна заетост	Форма	Хорариум
Аудиторна заетост	Лекции	45
	Семинарни упражнения	
	Практически упражнения (хоспетиране)	
Обща аудиторна заетост		45
Извънаудиторна заетост	Реферат	
	Доклад/Презентация	15
	Научно есе	
	Курсов учебен проект	30
	Учебна екскурзия	
	Самостоятелна работа в библиотека или с ресурси	
Обща извънаудиторна заетост		45
ОБЩА ЗАЕТОСТ		90
Кредити аудиторна заетост		2

Кредити извънаудиторна заетост	1
ОБЩО ЕКСТ	3

№	Формиране на оценката по дисциплината ¹	% от оценката
1.	Участие в тематични дискусии в часовете	20 %
2.	Текуща самостоятелна работа / контролно	20 %
3.	Изпит (с представяне на курсова работа)	60 %

Анотация на учебната дисциплина:

Предметът е предназначен за студентите от литературоведската магистърска специализация на специалността „Славянска филология” в последния курс от тяхното следване. Дисциплината проследява процесите в славянските литератури (без българската и руската) от началото на 90-те години на XX в. до днес. Очертават се мястото и спецификата на периода в историята на разглежданите литератури; явленията се представят както в литературноисторически, така и в съпоставителен и типологически план, като се проследяват сходствата и разликите както между отделните славянски литератури, така и между тях и останалите европейски литератури. Коментират се както характеристиките на специфичния за славянските литератури посттоталитарен контекст, в който те попадат през 90-те години на миналия век, така и тенденциите, характерни изобщо за съвременната литературна среда в европейски и световен план, под чието влияние са и разглежданите литератури през последните близо три десетилетия. Обсъждат се значимите художествени явления и факти и важните авторски присъствия. Проследяват се промените в представите за литературата и авторството, жанровите модели, тематичните доминанти, плурализъмът на художествените езици.

Предварителни изисквания:

- Познаване на историята на славянските литератури от предходните периоди на тяхното развитие;
- Задълбочено познаване на литературата от основния славистичен профил, изучаван от студентите, както и на българската литература през XX в.;
- Познаване на историческите и социокултурните контексти, в които протича развитието на славянските култури през втората половина на XX и началото на XXI в.;
- Литературоведска и общохуманитарна култура.

Очаквани резултати:

След успешно завършване на курса се очаква студентите:

- да познават задълбочено основните художествени явления в славянските литератури от началото на 90-те години на миналия век досега;
- да вписват разглеждания период в цялостната процесуалност на историята на славянските литератури;

¹ В зависимост от спецификата на учебната дисциплина и изискванията на преподавателя е възможно да се добавят необходимите форми, или да се премахнат ненужните.

- да вписват процесите, протичащи в разглежданите литератури, в по-широкия европейски и световен контекст на съвременните литературни тенденции.

Дисциплината е предназначена за студенти с изявен интерес към литературата, избрали литературоведска магистърска специализация. Тя е част от заключителната общославистична литературна подготовка на студентите в последната година от следването им. Затова се очаква след нейното завършване те да имат задълбочена компетентност на специалисти в областта на славянските литератури.

Учебно съдържание

№	Тема:	Хорариум
1.	Общ поглед върху процесите в славянските литератури от 1989 г. до днес. Социокултурни контексти на литературата в края на миналия и първите десетилетия на настоящия век. Възможни периодизации на литературата от 1989 г. насам.	3
2.	Славянските литератури през 90-те години на ХХ в. Специфики на посттоталитарната литературна ситуация.	3
3.	Славянските литератури след 2000 г. – динамика на процесите под влияние на социокултурните и технологичните изменения на съвременността.	3
4.	Основни авторски поколения в славянските литератури от 90-те години на ХХ в. насам. Логика на формирането им, типология на литературното присъствие.	3
5.	Знакови автори в съвременните славянски литератури. Авторитетни авторски фигури от периода преди 1989 г. в новия литературен контекст. Творчеството на авторските поколения, дебютирали след 1990 г.	3
6.	Основни художествени тенденции в славянските литератури през 90-те години на ХХ в. Постмодернизъм. Типологически разлики между постмодернизма в славянските литератури и „западния” му модел.	3
7.	Типологически сходства и разлики във възприемането и художествения модел на постмодернизма в отделните славянски литератури. Специфичност на традицията на сръбския и хърватския постмодернизъм.	3
8.	Плурализъм на представите за литературата и авторството. Типове репрезентации на авторската фигура. Металитературните нагласи в съвременната литературата. Художествени тематизации на литературата, авторството, четенето.	3
9.	Литературата в контекста на медиализирания и визуализиран свят. Влияние на новите медии. Литературата в света на съвременната визуална култура.	3

10.	Динамика на жанровете. Постмодерната жанрова парадигма. Жанрови трансформации под влияние на новите медии.	3
11.	Историята като литературен сюжет. Типове художествени репрезентации на историческото минало.	3
12.	Близкото минало от втората половина на ХХ в. като тема на съвременната литература – типове художествени репрезентации.	3
13.	Художествени образи на съвременността. Посттоталитарната реалност като литературен сюжет. Дистопията в контекста на съвременната литература.	3
14.	Преосмисляне на контекстите на формиране на идентичността – представите за Европа, Средна Европа, Източна Европа, Балканите в съвременните славянски литератури.	3
15.	Значение на преводимостта и преводната рецепция в съвременната литературна среда. Присъствие на съвременните славянски литератури в европейски и световен контекст. Процеси на взаимната преводимост на славянските литератури от началото на 90-те години на ХХ в. до днес.	3

Основни автори и произведения

Адам Загаевски – поезия
Анджей Сташук – „По пътя за Бабадаг”, „Галицийски истории”
Владимир Мацура – романи, есета
Горан Петрович – романи
Давид Албахари – романи, разкази – „Кравата е самотно животно”
Данило Киш – „Енциклопедия на мъртвите”, романи, есеистика
Даниела Ходрова – „Виждам град”, романи
Дубравка Угрешич – романи, есеистика
Ева Липска – поезия
Ирена Доускова – „Как вълците ме изядоха”
Иржи Кратохвил – романи, разкази, есеистика
Йежи Пилх – „Град печален”
Йосип Ости – поезия
Кшищов Варга – романи
Мариуш Шчигел – „Готланд”, „Направи си рай”
Миленко Йергович – „Орехови двори”, „Сараевско Марлборо”, „Мама Леоне”
Михал Айваз – „Другият град”
Милан Кундера – романи и есеистика след 1990 г.
Милорад Павич – романи
Милош Урбан – „Седмоцърквие”
Михал Вивег – „Чудесни години – кучета ги яли”

Олга Токарчук – романи
 Патрик Оуржедник – „Европеана”
 Сергей Жадан – поезия, проза
 Светислав Басара – „Легенда за велосипедистите”, „Ангелът на атентата“
 „Средна Европа в три есета. Анджей Сташук, Юрий Андрухович, Яхим Топол“, съст.
 Ани Бурова
 Чеслав Милош – поезия и проза след 1990 г.
 Юрий Андрухович – „Московиада”
 Яхим Топол – „Обичам те до лудост“ (поезия), романи

Конспект за изпит

№	Въпрос
1.	Промени в литературната ситуация през 90-те години на XX в. Социокултурен контекст.
2.	Основни процеси в славянските литератури след 2000 г.
3.	Основни художествени явления и тенденции в славянските литератури през 90-те години на XX в.
4.	Процеси на преодмисляне на литературното наследство от втората половина на XX в. през 90-те години на столетието.
5.	Постмодернизъм. Характеристики на протичането му в контекста на славянските литератури. Основни художествени, тематични и жанрови модели на постмодернизма в съвременните славянски литератури.
6.	Основни авторски поколения в славянските литератури от 90-те години на XX в. насам. Логика на формирането им, типология на литературното присъствие.
7.	Новите медии и литературата – типове влияния и взаимодействие.
8.	Литературата и визуалната култура – типове влияния и взаимодействие.
9.	Динамика на жанровата система в съвременните славянски литератури. Трансформации на жанрови модели.
10.	Художествени репрезентации на историческото минало в съвременната литература.
11.	Историята от втората половина на XX в. като тема на съвременната литература – модели на художествено изображение.
12.	Образи на посттоталитарната реалност в съвременната художествена литература.
13.	Представи за Европа, Средна Европа, Източна Европа и Балканите в съвременната литература.
14.	Съвременните славянски литератури в процесите на преводната рецепция.

Библиография

Основна:

Божанкова, Ренета. Хоризонти на дигиталната литература, София, 2013.

Божанкова, Ренета. Дигиталната хуманитаристика и знанието за литературата. Избрани ракурси. С, 2018.

Бурова, Ани. Литературата и фрагментаризираният свят, София, 2014.

Бурова, Ани. Метаморфозите на една културна утопия. В: Средна Европа в три есета – Анджей Сташук, Юрий Андрухович, Яхим Топол, С., 2020, с. 7 – 16.

Бурова, Ани, Стефанов, Валери. „Съвременност“ – том 5 от поредицата „Книжовност и литература в България IX - XXI век“, С., 2022.

Вахтел, Андрю Барух. Да твориш след комунизма. Ролята на писателя в Източна Европа, София, 2007.

Език и литература, бр. 1/2, 2005 – Средна Европа и българската култура.

Кьосев, Александър. Караниците около четенето. София, 2013.

Лиотар, Жан-Франсоа. Постмодерната ситуация, София, 1996.

Литературата, кн. 2, 2007 – Писането и интернет.

Миндова, Людмила. Другата Итака, София, 2016.

Оруш, Константин. Балкански бдения, София, 2013.

Панчева, Евгения, Личева, Амелия, Янакиева, Миряна. Теория на литературата. Новият век. С., 2021.

Протохристова, Клео. Книгата и четенето в контекста на Постгутенберговото състояние, В: Западноевропейска литература. Съпоставителни наблюдения, тезиси, идеи, Пловдив, 2000.

Фаулър, Роджър. Речник на съвременните литературни термини, София, 1993.

Допълнителна:

Албахари, Давид. Как да четем къси разкази, „Литературен вестник“, бр. 27, 2009.

Бодрияр, Жан. Илюзията за края, София, 1995.

Костова-Панайотова, Магдалена. По шевовете на литературата (Между изтока и запада – граници и идентичности), Благоевград, 2021.

Кратохвил, Иржи. Обяснение в любов към романа, *Литературен вестник*, бр. 25, 2003.

Кратохвил, Иржи. Изповед на сюжетността (история за добрата история), *Литературен вестник*, бр. 11, 2007.

Лиотар, Жан-Франсоа. Постмодерното, обяснено за деца, София, 1993.

Лиотар, Жан-Франсоа. Постмодерни поуки, С., 2002.

Липовецки, Жил. Време на вакуум, София, 1996.

Литературата, кн. 3, 2008 – Постмодерност и глобализация.

Литературата, кн. 4, 2008 – Нови медии, нова журналистика.

Литературата, кн. 7, 2010 – Четене и разбиране.

Маклуън, Маршал, Маклуън, Ерик. Закони на медиите, София, 1995.

Мангел, Алберто. История на четенето, София, 2004.

Михайлович, Ясмина. Павич и хипербелетристиката, „Литературен вестник“, бр. 25, 2001.

Преводна рецепция на европейските литератури в България. Балкански литератури. София, 2004.

Преводна рецепция на европейските литератури в България. Славянски литератури, София, 2002.

Рецепция на славянските литератури в България след 1989 г. и на българската литература в съответните страни (сайт): <https://litreception.wordpress.com>

Травничек, Иржи. Мъртва ли е фабулата?, *Литературен вестник*, бр. 10, 2007.

Хасан, Ихаб. Към понятието за постмодернизъм, *Литературен вестник*, бр. 1, 2000.

Четенето в епохата на медии, компютри и Интернет, съставители Огнян Ковачев, Александър Кьосев, София, 2003.

Тематични броеве на периодични издания, посветени на съвременните славянски литератури:

Литературен вестник, бр. 19, 1999 – тематичен брой за съвременна чешка литература, съставител Ани Бурова.

Литературен вестник, бр. 11, 2000 – тематичен брой за полската литература на 90-те години, съставител Искра Ликоманова.

Литературен вестник, бр. 22, 2000 - тематичен брой за най-нова чешка литература, съставител Ани Бурова.

Литературен вестник, бр. 42, 2001 - тематичен блок за най-нова чешка литература, съставител Ани Бурова.

Литературен вестник, бр. 18, 2002 – тематичен брой за съвременна полска литература, съставители Искра Ликоманова, Камен Рикев.

Литературен вестник, бр. 25, 2003 – тематичен брой за най-нова чешка литература, съставител Ани Бурова.

Литературен вестник, бр. 31, 2004 – тематичен блок за най-нова чешка литература, съставител Ани Бурова.

Литературен вестник, бр. 35, 2005 – тематичен брой за съвременна полска литература, съставители Калина Бахнева, Искра Ликоманова, Жанета Павлович.

Литературен вестник, бр. 6, 2006 – тематичен брой за съвременна полска литература, съставители Калина Бахнева, Искра Ликоманова, Жанета Павлович.

Литературен вестник, бр. 19, 2014 – Полският репортаж, тематичен брой, съст. Амелия Личева

Литературен вестник, бр. 39, 2017 – тематичен брой за съвременна украинска литература, съставители Райна Камберова, Остап Сливински.

Литературен вестник, бр. 3, 2019 – Съвременна словашка литература, тематичен брой, съст. Ани Бурова, Славея Димитрова, Марта Соучкова.

Литературен вестник, бр. 13, 2019 – тематичен брой, посветен на Милан Кундера, съст. Ани Бурова.

Литературен вестник, бр. бр. 23, 2020 – Новата словенска литература, тематичен брой, съст. Ани Бурова, Людмила Миндова, Ева Шпрагер.

Литературен вестник, бр. бр. 37, 2020 – Вишеградските литератури, тематичен брой, съст. Ани Бурова, Славея Димитрова, Маргрета Григорова, Светла Кьосева, Кристиан Янев.

Литературен вестник, бр. бр. 37, 2021 – Съвременна хърватска литература, тематичен брой, съст. Ани Бурова, Людмила Миндова, Русанка Ляпова, Жела Георгиева.

Панорама, бр. 3, 1999 – тематичен брой за съвременна чешка литература, съставител Маргарита Кюркчиева.

Панорама, бр. 1, 2002 – тематичен брой за съвременна чешка литература, съставител Маргарита Кюркчиева.

Панорама, бр. 3, 2002 – тематичен брой за съвременна полска литература, съставител Силвия Борисова.

Панорама, бр. 12, 2007 – тематичен брой за съвременна украинска литература, съставител Мария Петкова.

Панорама, бр. 5, 2009 – тематичен брой за съвременна сръбска литература.

Пламък, бр. 5/6, 2008 - тематичен брой за съвременна полска литература, съставител Силвия Борисова.

Факел, бр. 2, 2005 – тематичен брой за съвременна украинска литература и култура.

Дата: 27. 05. 2024 г.

Съставил:

доц. д-р Ани Бурова

Учебната програма е приета с протокол № 6 на ФС на ФСлФ от 11.06.2024 г.